

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

נכרי שהביא חלילין בשבת

(קנ"א א') **משנה:** נכרי שהביא חלילין בשבת (בשביל ישראל), לא יספוד בהן ישראל (משום קנס), אלא אם כן באו ממקום קרוב (בתוך תחום שבת).

(ומברר) מאי "ממקום קרוב"?

רב אמר: ממקום קרוב ממש.

ושמואל אמר: חיישינן שמא חוץ לחומה לנו.

[דיקא **מתניתין** כוותיה דשמואל, דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל, אלמא מספיקא שרי, הכא נמי מספיקא שרי.]¹

ותנן כוותיה דרב² (מכשירין ה,ה): עיר שישראל ונכרים דרים בה, והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת. אם רוב נכרים, לערב רוחץ בה מיד. אם רוב ישראל, ימתין עד כדי שיחמו חמין. מחצה על מחצה, ימתין (במוצאי שבת שיעור) עד כדי שיחמו חמין. רבי יהודה אומר: באמבטי קטנה, אם יש בה רשות, רוחץ בה מיד.

מאי רשות? אמר רב יהודה אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: אם יש בה אדם חשוב, שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו עשרה קומקומין בבת אחת באמבטי קטנה, מותר לרוחץ בה מיד.

שיטות הראשונים

נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהם ישראל: פירש רש"י לא יספוד בהם עולמית³. **והתוספות** פירשו דלא יספוד בהם עד כדי שיבואו קאמר. וכן דעת רמב"ם, רא"ש, ורשב"א⁴. וכן פסק השו"ע⁵.

מאי ממקום קרוב: רש"י מבאר (דברי רב לחומרא) קרוב ממש, כלומר שידוע לנו בירור הדבר דממקום קרוב באו, שראינום בביתו. ולשמואל תולים בספק להתיר. וכן פירשו ראב"ן, רז"ה, רא"ש, ורבותינו הצרפתים. אמנם רי"ף פירש איפכא, דרב לקולא, ואין חוששין שבאו ממקום רחוק, ולשמואל אזלינן בספיקא לחומרא⁶. וכן פירשו הגאונים, רמב"ם, ורמב"ן.

1. כן גירסת רש"י. ומייתי ראיה לרב, דספיקא אסור, דקתני מחצה על מחצה ימתין בכדי שיחמו חמין. **והגר"א** כתב (בגליון הש"ס) דתיבות אלו מחוקות (**וכגירסת הרי"ף** ודעימיה, כדלקמן).
2. כן גירסת רש"י. וגירסת רי"ף ודעימיה: תנן כוותיה דשמואל. וכן הגיה הגר"א כגירסה זו.
3. וכתב הרשב"א דאינו מחוור, דאם כן ליתני בהו לא יספוד בהן עולמית, כדקתני סיפא לא יקבר בו עולמית! ועוד, דאם כן מאי שנא מקום רחוק, אפילו הביא ממקום קרוב! דהא נעשית בהן מלאכה דאורייתא שהכניסן מרשות הרבים לרשות היחיד.
4. לפי הגאונים והרמב"ם, אין חילוק מהותי בין קבר לחלילים, וכל שהוא בפרהסיא גדולה, אסור עולמית. אמנם תוספות כתבו שהטעם ששונה דין חלילים מדין ארון וקבר, שסתם חלילים אין מביאים אותם לשם אדם אחד, אלא לשם כמה בני אדם (ולפי זה, ג' דעות: לרש"י תמיד לחומרא. לרמב"ם תלוי בפרהסיא. לתוספות תלוי אם מיוחד לאותו אדם). וכ"כ המשנ"ב (שכה"ד, ס"ק עג) בשם כמה ראשונים, שדוקא בקבר החמירו חכמים לאסור עולמית, משום שגנאי הוא לישראל שייקבר בקבר מפורסם שנתחלל בו שבת בשבילו. אבל בשאר מלאכות בכל גווני (אף במילי דפרהסיא) אינו אסור רק בכדי שיעשה (וכתב שעל כן אין להחמיר בעת הצורך).
5. או"ח שכה"ט. מקורות - תוספות (ד"ה נכרי). רא"ש (סי' ט). רמב"ם (הל' שבת ו,ו). רשב"א (שו"ת ח"א סי' לט).
6. ורק אם ברור לנו שבכניסת השבת היו במקום קרוב, מותרים.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

ולהלכה קיי"ל כשמואל. נמצא, בספק אם הובא מחוץ לתחום - לרש"י וסיעתו אזלינן לקולא⁷, ולהרי"ף וסיעתו, אזלינן לחומרא⁸. והשו"ע⁹ פסק כרי"ף.
אם יש בה רשות רוחץ בה מיד: הרמב"ם לא נקטו היתרו של רבי יהודה, ומשמע שסובר דתנא קמא פליג ארבי יהודה בזה, והלכה כתנא קמא¹⁰. וכן השמיטו השו"ע¹¹.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שכה)

ט. אם הוא ספק אם הובא מחוץ לתחום, אסור; ודוקא בגוי שאינו שרוי עמו בעיר, אבל גוי השרוי עמו בעיר, ופרות המצויים בעיר, אין לחוש מספק; ואפלו אם יש לגוי שני בתים, ואחד מהם בתוך התחום, תולין להקל ומתיר לאכל אפלו למי שהובא בשבילו.

טו. גוי שהביא בשבת חלילין (פי' כלי כגון חלילים שקולם מעורר הבכי) לספד בהם ישראל, לא יספד בהם לא הוא ולא אחרים עד שימתין לערב בכדי שיבואו ממקום קרוב; ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאו בשבת, ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום, ואחר כך מתרים בין לו ובין לאחרים; והני מילי כשהביאם דרך רשות הרבים, אבל אם לא הביאם אלא דרך פרמלית, כיון שלא נעשה בהם אסור תורה אינו צריך להמתין כדי שיבואו אלא מתרים לערב מיד.

טז. ספק אם הובאו מחוץ לתחום או מתוך התחום, חוששין שמא מחוץ לתחום הובאו.

(או"ח, הלכות שבת, סימן שכו)

יג. עיר שיששראל וגויים דרים בה ויש בה מרחץ רוחצת בשבת, אם רב גויים, מתיר לרחץ בה במוצאי שבת מיד, ואם רב ישראל, או אפלו מחצה על מחצה, אסור למוצאי שבת עד כדי שיוחם.

7. וכתב הר"ן דאיכא למידק על דברי רש"י מדאמר רב פפא נכרי שהביא דורון אם יש במינו במחבר אסור עד הערב בכדי שיעשו, והא התם דאיכא למיתלי שנתלשו מערב יום טוב ואפילו הכי אסור; ותיירץ בשם רבינו יונה דכל שיש במינו במחבר דרכן של בני אדם ללקוט אותו ביומו ואין לוקטין אותו מבערב; וכיון דרובן עושין כן אין תולין להקל.

8. הרשב"א הביא את שתי השיטות, וסיים: ולדברי כולם יראה לי בגוי ששרוי עמנו במדינה והביא פירות שמצויין בעיר כמו שמצויין בחוצה לה שהן מותרין. ולמה נחוש להן?! ספק של דבריהם הוא והולכין בו להקל; ועוד יש לנו לתלות בשל עיר שכאן נמצאו וכאן היו! וכתב שכן דעת הראב"ד. (והובאו דבריו בטור וב"י או"ח תקטו, ז).

9. או"ח שכה, ט; שכה, טז. וראה משנ"ב (ס"ק מח). מקורות - גאונים ורבתינו הצרפתיים (הו"ד ברשב"א). הראב"ן (שבת, ס"י שפה). רמב"ם (הל' שבת ו,ו). רשב"א (עבוה"ק, בית נתיבות, שער ה, ס"י כו).

10. וכתב ב"י (או"ח שכו, יג) שכן נראה שהוא דעת הרי"ף (סד ב בדפיו), עיי"ש, ושמדברי רש"י משמע דלא פליג תנא קמא אדברי יהודה.

11. או"ח שכו, יג (על פי דברי הב"י). מקורות - רמב"ם (הל' שבת ו,ז).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שימוש בארון וקבר שעשה גוי בשבת

(קנ"א א') (המשך משנה): עשו לו (נכרים עבור נכרי אחר, או למכירה) ארון וחפרו לו קבר, יקבר בו ישראל. ואם (עשוהו במפורש) בשביל ישראל, לא יקבר בו עולמית (אותו ישראל)¹².

(ומקשה) אמאי? הכא נמי ימתין בכדי שיעשו!

אמר עולא: בעומד באסרטיא (דרך ראשית)¹³.

תינח קבר, ארון מאי איכא למימר?

אמר רבי אבהו: במוטל על קברו.

שיטות הראשונים

עשו ארון קבורה לישראל: למסקנה, **לרש"י**, עשה נכרי עבור עצמו ארון, אם הארון באיסרטיא, ניכר שנעשה לצורך נכרי, וייקבר בו ישראל. ובלאו הכי, ימתין בכדי שיעשו. עשה בשביל ישראל, לעולם אסור לו עולמית¹⁴. **לגאונים ורמב"ם** עשה נכרי עבור עצמו, לעולם ייקבר בו ישראל. עשה עבור ישראל, אם באיסרטיא, בפרהסיא, גנאי הוא למת, שנתחללה שבת עבורו, ואסור לו עולמית. בצנעא, ייקבר בכדי שיעשו¹⁵. **והשו"ע**¹⁶ פסק **כגאונים ורמב"ם**.

קבר בפרהסיא שעשה גוי עבור ישראל, מהו לקבור בו ישראל אחר: דעת **הרמב"ם** שמותר לישראל אחר, ובתנאי שימתין בכדי שיעשו. ודעת **הראב"ד** שמותר לישראל אחר לאלתר. **והשו"ע**¹⁷ פסק **כרמב"ם**.

שאר מלאכות שעשה נכרי עבור ישראל בפרהסיא: כתב **הרמב"ם**, "גוי שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה מְעַצְמוּ בְּשַׁבָּת: אִם בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל עָשָׂה אוֹתָהּ - אֲסוּר לְהִנּוּת בְּאוֹתָהּ מְלָאכָה עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְיִמְתֵּן בְּכַדִּי שֶׁתַּעֲשֶׂה, וְהוּא שְׁלֵא יִהְיֶה הַדָּבָר בְּפִרְהָסְיָא, עַד שֶׁיִּדְעוּ בּוֹ רַבִּים שֶׁדָּבָר זֶה בְּשִׁבְלֵי פְּלוֹנִי הוּא נַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת". ומדברי **ראשונים** אחרים משמע, דדוקא הכא החמירו חכמים; אבל בשאר מלאכות, אינו אסור עולמית, אלא רק בכדי שיעשה¹⁸.

12. וכתב הרמב"ם בשם הגאונים שהטעם שלא יקבר בו עולמית "דגנאי גדול הוא למת שיהא קבור בקבר שחיללו בשבילו את השבת".

13. הערוך בערך סרט (ג') פירש: איסרטא - מקום שהולכין שם רבים תדיר, והוא דרך המלך.

14. **לרש"י** שאלת הגמרא הכא נמי ימתין בכדי שיעשו, ארישא, כשעשה נכרי לעצמו, שהתירה המשנה לקבור בו ישראל מיד, ושאלה הגמרא שנחמיר מספק, שמא נעשה בשביל ישראל, וימתין בכדי שיעשו. ומתוך בארון העומד באיסרטיא, בדרך ראשית, שאין דרך לקבור יהודים שם, **וניכר הדבר שלצורך נכרי נעשה**. אבל בסיפא, שעשה לישראל, אף שאינו באיסרטיא, אסור.

15. **לגאונים ורמב"ם** השאלה אסיפא, כשעשה לישראל, שהדין שלא ייקבר עולמית, מדוע לא מותר על כל פנים בכדי שיעשו. ומתוך שמדובר באיסרטיא, שהוא פרהסיא, **וגנאי הוא למת שנתחללה שבת עבורו**. אכן, אם אינו מפורסם, אף כשעשה לישראל, מותר.

16. או"ח שכה"ד. מקורות - גאונים (ה"ד בראשונים). רמב"ם (הל' שבת ו,ה).

17. או"ח שכה"ד. מקורות - רמב"ם וראב"ד (הל' שבת ו,ה).

18. **ולעניין הלכה**, המג"א (שכה"ד, ס"ק לא) פסק כרמב"ם, שכל מיילי דפרהסיא אסור עולמית (ובקצץ שרי מדינא, אלא שנכון להחמיר). אבל המשנ"ב (ס"ק עג) כתב שמדברי הט"ז בשם הר"ן משמע דדוקא הכא החמירו חכמים לאסור עולמית, משום שגנאי הוא לישראל שיקבר בקבר מפורסם שנתחלל בו שבת בשבילו; אבל בשאר מלאכות, בכל גווני אינו אסור רק בכדי שיעשה. ושכן דעת רז"ה, רמב"ן, רשב"א, ור"ן בשם רבינו יהונתן, ועל כן אין להחמיר בעת הצורך. מקורות - רמב"ם (הל' שבת ו,ב).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שכה)

יד. עשה גוי בשבת ארון או קבר לעצמו, מתר לישראל לקבר בו; ואם עשאו בשביל ישראל, לא יקבר בו עולמית. ודוקא שהקבר בפרהסיא, והארון על גביו, שהכל יודעים שנעשה לפלוני ישראל; אבל אם הוא בצנעה, מתר לקבר בו לערב, בכדי שיעשו. ואפלו כשהוא בפרהסיא, אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו, אבל לישראל אחר, מתר; והוא שימתין בכדי שיעשו.

טיפול במת בשבת

(קנ"א א') **משנה:** עושין כל צרכי המת: סכין (בשמן), ומדיחין אותו (במים), ובלבד שלא יזיז בו אבר. שומטין את הכר מתחתיו, ומטילין אותו על החול (הצונן) בשביל שימתין (שלא יסריח מחמת חום הסדין והכרים). (קנ"א ב') (אם פיו נפתח) קושרין את הלחי, לא שיעלה (להיסגר), אלא (רק) שלא יוסיף (להיפתח).

(קנ"א ב') (המשך **משנה:**) וכן קורה (של תקרת הבית) שנשברה, סומכין אותה בספסל או בארוכות המיטה (שתורת כלי עליהם). לא שתעלה (למקומה), אלא שלא תוסיף (לרדת).

(ומברר) "כל" (צרכי המת, שאמרה המשנה שעושים), לאתווי מאי? (ומבאר) לאתווי הא **דתנו רבנן:** מביאין כלי מיקר (כלים שמקררים, כגון זכוכית) וכלי מתכות, ומניחין על כריסו כדי שלא תפוח. ופוקקין את נקביו, כדי שלא תיכנס בהן הרוח (ותנפח גופו).

(המשך **משנה:**) אין מעצמין את (עיניו של) המת בשבת (אפילו אחר יציאת נפשו, שמזיז בו אבר). ולא בחול עם יציאת נפש. והמעצים עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים (שמקרב מיתתו).

תנו רבנן: המעצמו עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים; משל לנר שכבה והולכת, אדם מניח אצבעו עליה מיד כבתה.

אמר רבי חנינא: אסור לישן בבית יחידי. וכל הישן בבית יחידי אחזתו לילית¹⁹.

(קנ"ב א') אמר רב יהודה: מת שאין לו מנחמין (אין לו אבלים שיהיו צריכים לנחמם), הולכין עשרה בני אדם, ויושבין במקומו (במקום שמת שם).

(קנ"ג א') **תנן** התם (אבות ב'): רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזה יום ימות? אמר להם: כל שכן ישוב היום, שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה. ואף שלמה אמר בחכמתו²⁰ "בְּכָל יֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים".

19. אינו מופיע ברמב"ם.

20. קהלת ט, ח.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

אין מעצמין עיני המת עם יציאת הנפש: כן פסקו כל הפוסקים, וכן פסק השו"ע²¹.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שיא)

ז. מתיר לסוּף המַת וּלְהַדִּיחוֹ וּלְשַׁמֵּט הַכֹּר מִתַּחְתּוֹ כְּדִי שֶׁלֹא יִסְרִיחַ, וּבִלְבָּד שֶׁלֹא יִזוּז בּוֹ שׁוּם אֶבֶר; וְאִם הָיָה פִּי נִפְתָּח וְהוֹלָה, קוֹשֵׁר אֶת הַלְחִי בְּעֵינָיו שֶׁלֹא יוֹסִיף לְהַפְתָּח, אֲבָל לֹא כְּדִי שֶׁיִּסְגֹּר מֵה שֶׁנִּפְתָּח אוֹ קִצְתּוֹ, שָׂאֵם כֵּן הָיָה מִזִּז אֶבֶר; וּמִטַּעַם זֶה אֵין מַעְצִימִין עֵינָיו שֶׁל מֵת בְּשִׁבְתּוֹ.

(יו"ד, הלכות נוטה למות וגוסס, סימן שלט)

א. הַגּוֹסֵס, הָרִי הוּא כָּחִי לְכָל דְּבָרָיו. אֵין קוֹשְׁרִין לְחַיּוֹ, וְאֵין סֹכֵין אוֹתוֹ, וְאֵין מְדִיחִין אוֹתוֹ, וְאֵין פּוֹקְקִין אֶת נֶקְבָּיו, וְאֵין שׁוֹמְטִין הַכֹּר מִתַּחְתּוֹ, וְאֵין נוֹתְנִין אוֹתוֹ עַל גְּבִי חוֹל, וְלֹא עַל גְּבִי חֲרָסִית וְלֹא עַל גְּבִי אֲדָמָה, וְאֵין נוֹתְנִין עַל כְּרֶסֶו, לֹא קַעֲרָה, וְלֹא מִגְרָפָה, וְלֹא צְלוּחִית שֶׁל מַיִם, וְלֹא גִרְגִיר שֶׁל מֶלַח, וְאֵין מְשַׁמֵּיעִין עָלָיו עֵירוֹת, וְאֵין שׁוֹכְרִין חֲלִילִין וּמְקוֹנְנוֹת, וְאֵין מַעְצִימִין עֵינָיו עַד שֶׁתִּצָּא נַפְשׁוֹ. וְכָל הַמַּעְמֵץ עִם יִצִּיאַת הַנֶּפֶשׁ, הָרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים. וְאֵין קוֹרְעִין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מְסַפִּידִין עָלָיו, וְלֹא מְכַנִּיסִין עֲמוֹ אֶרֶון לְבִית, עַד שְׁיָמוּת. וְאֵין פּוֹתְחִין עָלָיו בְּצִדִּיק הַדִּין, עַד שֶׁתִּצָּא נַפְשׁוֹ.

הגה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דָּאֵין חוֹצְבִין לוֹ קָבֶר אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ עֲמוֹ בְּבֵית, עַד אַחֵר שְׁיָמוּת (ריב"ש סימן קי"ד). אֲסוּר לְחַצֵּב שׁוּם קָבֶר לְהִיט פְּתוּחַ עַד לְמַחֵר שֶׁלֹא יִקְבְּרוּ בּוֹ הַמֵּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְיֵשׁ סִכְנָה בְּדָבָר (רַבְנּוּ יְרוּחֵם בְּשֵׁם הַר"י הַחֲסִיד ז"ל). וְכֵן אֲסוּר לְגַרֵם לְמֵת שְׁיָמוּת מִהֲרָה, כְּגוֹן מִי שֶׁהוּא גּוֹסֵס זְמַן אֶרֶץ וְלֹא יוֹכֵל לְהַפְרֹד, אֲסוּר לְהַשְׁמִיט הַכֹּר וְהַכֶּסֶת מִתַּחְתּוֹ, מִכַּח שְׂאוֹמְרִין שֶׁיֵּשׁ נּוֹצִיט מִקְצֵת עוֹפּוֹת שְׂגוּרִים זֶה וְכֵן לֹא יִזְיָנוּ מִמְּקוֹמוֹ. וְכֵן אֲסוּר לְשׁוּם מִפְּתָחוֹת ב"ה תַּחַת רֹאשׁוֹ, כְּדִי שֶׁיִּפְרֹד. אֲבָל אִם יֵשׁ שֵׁם דָּבָר שְׂגוּרִם עָכּוֹב יִצִּיאַת הַנֶּפֶשׁ, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ סְמוּךְ לְאוֹתוֹ בֵּית קוֹל דּוֹפֵק, כְּגוֹן חוֹטֵב עֲצִים, אוֹ שֶׁיֵּשׁ מֶלַח עַל לְשׁוֹנוֹ וְאֵלוֹ מַעֲכָבִים יִצִּיאַת הַנֶּפֶשׁ, מֵתֵר לְהַסִּירוֹ מִשָּׁם, דָּאֵין בְּזֶה מַעֲשֶׂה כָּלָל, אֲלֹא שֶׁמִּסִּיר הַמוֹנֵעַ (הַכֹּל בְּהִגָּהת אֶלְפָסִי פֶּרֶק אֵלּוֹ מְגַלְחִין).

(יו"ד, הלכות, סימן שעו)

ג. מֵת שְׂאִין לוֹ אֲבָלִים לְהַתְנַחֵם, בָּאִים עֲשֶׂרָה בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁרִים וְיוֹשְׁבִים בְּמִקְוָמוֹ כָּל ז' יָמֵי הָאֲבָלוֹת, וּשְׂאֵר הָעָם מִתְקַבְּצִים עָלֵיהֶם; וְאִם לֹא הָיוּ שָׁם עֲשֶׂרָה קְבוּעִים, בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִתְקַבְּצִים עֲשֶׂרָה מִשְׂאֵר הָעָם וְיוֹשְׁבִים בְּמִקְוָמוֹ.
הגה: וְלֹא רִאִיתִי נוֹהֲגִין כֵּן. וְכָתוּב בַּמַּהֲרִי"ל: נוֹהֲגִים לְהַתְפַּלֵּל בְּעֲשֶׂרָה כָּל ז' בְּמִקְוָם שֶׁנִּפְטָר שֵׁם הָאָדָם, וְהִינּוּ עַל אָדָם שֶׁלֹא הִנִּיחַ קְרוֹבִים יְדוּעִים לְהַתְאָבֵל עָלָיו, אֲבָל יֵשׁ לוֹ בְּשׁוּם מְקוֹם שֶׁמִּתְאָבְּלִים עָלָיו, אֵין צָרִיךְ וְכָזֶה רָאוּי לְנַהֵג.

21. או"ח שיא, ז. כתב המשנ"ב (ס"ק כב) במקצת מקומות נוהגין להעצים עיניו ולישר אבריו שלא יתעקמו ואומרים דאיתא בזוהר (פרשת ויחי, רכו א) שהיא סכנה. ואף דדבר זה אין לו שורש ע"פ הדין, מכל מקום שנהגו אין למחות, כיון שיש להם סמך על פי הזוהר. אך באמת בזוהר לא נזכר סכנה כי אם לענין עיניים, וא"כ לישר האברים אין להם שום סמך. מקורות - רא"ש (סי' יב). רמב"ם (הל' אבל ד,ה).